

Vocational Education Administration, Bilateral System under the Office of the Vocational Education Commission Kalasin Province

Suriya Kajronjit¹ and Pradit Chatcharatkoon²

Nakorn Ratchasima College, Thailand

¹E-mail: Suriya_ja01@hotmail.com, ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0000-6737-1496>

²Corresponding E-mail: pradit_chat@hotmail.com, ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0008-8054-234X>

Received 25/03/2024

Revised 05/05/2024

Accepted 22/07/2024

Abstract

Background and Aims: Vocational education administration Dual system of educational institutions under the Office of the Vocational Education Commission. It is a professional education arrangement that arises from an agreement between an educational institution and a business establishment. The main objective is to develop and train professional skills for students. To prepare for future work the objectives of this research are to study the following: (1) Level of administration of vocational education, dual system, of vocational education in Kalasin Province. According to the standards for managing vocational education in the dual system of the Vocational Education Commission. To assess the quality and efficiency of operations at the operational level. 2) Compare the level of vocational education administration in the dual system of vocational education in Kalasin Province. To find differences in management in various areas and the use of various approaches to develop educational quality. (3) Study guidelines for promoting or developing the administration of vocational education, a dual system, of educational institutions under the Office of the Vocational Education Commission, Kalasin Province. To suggest ways to improve and develop educational administration to be more efficient.

Methodology: In this research the sample group used was a total of 196 people. The research tool was a questionnaire with a 5-level rating scale, which had a confidence value of 0.81 and an internal consistency (IOC) in the range of 0.6-1.00. This questionnaire was designed to inquire about the administration of vocational education. Dual system of educational institutions under the Kalasin Provincial Vocational Education Institute. For data analysis use basic statistics, including frequency, percentage, mean, standard deviation and statistical tests used to compare differences, including t-test and F-test.

Results: The results of the research found that: (1) Vocational education administration overall, it was at a high level. (2) Results of comparative analysis of opinions regarding vocational

education administration classified by position, educational level, and size of educational institution found that there was no difference. (3) Guidelines for developing vocational education administration It is necessary to be supported and encouraged to be able to develop and adapt to the changes in today's industrial world. The various areas that should be developed include:

- 1) Quality of graduates: They must have knowledge and abilities that are accepted by the industry.
- 2) Curriculum development: Curriculum should be developed together with entrepreneurs and other stakeholders.
- 3) Measurement and evaluation: An effective measurement and evaluation system should be developed.
- 4) Cooperation between Educational institutions and business establishments: There should be strong relationships and cooperation in developing students.

Conclusion: Vocational education administration Dual system of educational institutions under the Office of the Vocational Education Commission Kalasin Province. It is necessary to strengthen cooperation between educational institutions and enterprises. By giving the private sector an opportunity to participate in setting criteria and guidelines in various areas to be clear and consistent with the needs of the labor market. In this regard, there should be an effective evaluation process in order for management to be systematic and produce good results.

Keywords: Vocational education management; bilateral system; Office of the Vocational Education Commission Kalasin Province

การบริหารการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์

สุรียา ขจรจิตร และ ประดิษฐ์ ฉัตรจรัสกุล

วิทยาลัยนครราชสีมา

บทคัดย่อ

ภูมิหลังและวัตถุประสงค์: การบริหารการศึกษาอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคีของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เป็นการจัดการศึกษาวิชาชีพที่เกิดจากข้อตกลงระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ โดยมีวัตถุประสงค์หลักในการพัฒนาและฝึกฝนทักษะวิชาชีพให้กับนักเรียน เพื่อเตรียมความพร้อมในการทำงานในอนาคต การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา ดังนี้ (1) ระดับการบริหารการศึกษาอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคี ของอาชีวศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์ ตามมาตรฐานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เพื่อประเมินคุณภาพและประสิทธิภาพของการดำเนินงานในระดับปฏิบัติการ (2) เปรียบเทียบระดับการบริหารการศึกษาอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคี ของอาชีวศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์ เพื่อหาความแตกต่างในการบริหารจัดการในด้านต่าง ๆ และการนำแนวทางต่าง ๆ มาใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา (3) ศึกษาแนวทางในการส่งเสริมหรือพัฒนาการบริหารการศึกษาอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคี ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์ เพื่อเสนอแนะแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาการบริหารการศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ระเบียบวิธีการวิจัย: ในการวิจัยครั้งนี้ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้มีจำนวนทั้งหมด 196 คน โดยใช้เครื่องมือในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.81 และค่าความสอดคล้อง (IOC) อยู่ในช่วง 0.6-1.00 แบบสอบถามนี้ถูกออกแบบเพื่อสอบถามเกี่ยวกับการบริหารการศึกษาอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคีของสถานศึกษาในสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์ สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล ใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ความถี่, ร้อยละ, ค่าเฉลี่ย, ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน, และการทดสอบทางสถิติที่ใช้ในการเปรียบเทียบความแตกต่าง ได้แก่ t-test และ F-test

ผลการศึกษา: ผลการวิจัยพบว่า: (1) การบริหารการศึกษาอาชีวศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (2) ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารการศึกษาอาชีวศึกษาจำแนกตามตำแหน่ง, ระดับการศึกษา, และขนาดสถานศึกษา พบว่าไม่มีความแตกต่างกัน (3) แนวทางในการพัฒนาการบริหารการศึกษาอาชีวศึกษา จำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนและส่งเสริมให้สามารถพัฒนาและปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงในโลกอุตสาหกรรมปัจจุบัน โดยในด้านต่างๆ ที่ควรพัฒนา ได้แก่: 1) ด้านคุณภาพผู้สำเร็จการศึกษา: ต้องมีความรู้และความสามารถที่ได้รับการยอมรับจากภาคอุตสาหกรรม 2) ด้านการพัฒนาหลักสูตร: ควรมีการพัฒนาหลักสูตรร่วมกับผู้ประกอบการและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง 3) ด้านการวัดและประเมินผล: ควรมีการพัฒนากระบวนการวัดและ

ประเมินผลที่มีประสิทธิภาพ 4) ด้านความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ: ควรมีการสร้าง ความสัมพันธ์ที่เข้มแข็งและมีความร่วมมือในการพัฒนาผู้เรียน

สรุปผล: การบริหารการศึกษาอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคีของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการ อาชีวศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์ จำเป็นต้องเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ โดยเปิด โอกาสให้ภาคเอกชนมีส่วนร่วมในการกำหนดเกณฑ์และแนวทางในด้านต่าง ๆ ให้มีความชัดเจนและสอดคล้องกับ ความต้องการของตลาดแรงงาน ทั้งนี้ ควรมีขั้นตอนการประเมินที่มีประสิทธิภาพเพื่อให้การบริหารจัดการเป็นไป อย่างมีระบบและเกิดผลลัพธ์ที่ดี

คำสำคัญ: การบริหารจัดการอาชีวศึกษา; ระบบทวิภาคี; สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 กำหนด บทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการจัดการอาชีวศึกษาไว้ในหมวด 3 เกี่ยวกับระบบการศึกษา ซึ่งในมาตรา 15 ระบุว่า การจัดการศึกษามีสามรูปแบบ ได้แก่ การศึกษาในระบบ, การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ส่วนใน มาตรา 20 ได้กำหนดให้การจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพสามารถดำเนินการได้ในสถานศึกษาของ รัฐ, สถานศึกษาของเอกชน, สถานประกอบการ หรือผ่านความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545) ในพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2551 ซึ่งเป็นการ กำหนดแนวทางการจัดการอาชีวศึกษา มีมาตรา 6 ที่ระบุว่า การจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพต้อง สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ รวมถึงแผนการศึกษาแห่งชาติ เพื่อผลิตและพัฒนากำลังคน ในด้านวิชาชีพระดับฝีมือ ระดับเทคนิค และระดับเทคโนโลยี นอกจากนี้ยังมุ่งเน้นการยกระดับการศึกษาวิชาชีพให้ สูงขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงาน โดยการนำความรู้ในทางทฤษฎีสากลและภูมิปัญญาท้องถิ่นมา พัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถทางปฏิบัติ และสามารถนำไปประกอบอาชีพได้ทั้งในรูปแบบผู้ประกอบการหรือนักธุรกิจ อิสระ มาตรา 7 กำหนดให้การจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพสามารถจัดได้ในสถานศึกษาอาชีวศึกษา และสถาบันตามที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้ ส่วนในมาตรา 8 กล่าวถึงรูปแบบการจัดการอาชีวศึกษาและการ ฝึกอบรมวิชาชีพ ที่สามารถทำได้ในสามรูปแบบ ได้แก่ 1) การศึกษาในระบบ 2) การศึกษานอกระบบ และ 3) การศึกษาระบบทวิภาคี (พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา, 2551)

การผลิตและพัฒนากำลังคนในด้านวิชาชีพระดับฝีมือ ระดับเทคนิค และระดับเทคโนโลยี จำเป็นต้อง สอดคล้องกับความต้องการของชาติและตลาดแรงงาน รวมถึงภาคอุตสาหกรรม ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและ สังคม อย่างไรก็ตาม ในอดีต การผลิตและพัฒนากำลังคนด้านอาชีวศึกษาของประเทศประสบปัญหาหลายประการ เช่น การขาดทิศทางและเป้าหมายที่ชัดเจน ความไม่สอดคล้องระหว่างผู้ผลิตและผู้ใช้แรงงาน สถานศึกษามักผลิต กำลังคนตามศักยภาพและความพร้อมของตน โดยไม่ได้คำนึงถึงความต้องการของตลาดวิชาชีพ ส่งผลให้เกิดปัญหา การขาดแคลนแรงงานและผู้เชี่ยวชาญระดับกลางอย่างรุนแรง กระแสปฏิญานิยมในช่วงเวลาที่ผ่านมาได้ทำให้ เยาวชนให้ความสนใจในการศึกษาด้านอาชีวะน้อยลง ซึ่งยิ่งทำให้เกิดปัญหาการขาดแคลนแรงงานในระดับกลาง

และผู้ประกอบวิชาชีพ โดยเฉพาะในภาคอุตสาหกรรม พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2551 จึงเป็นกฎหมายที่มุ่งปฏิรูปการผลิตและพัฒนากำลังคนด้านอาชีวศึกษา ให้สอดคล้องกับแนวทางการปฏิรูปการศึกษาของประเทศตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 โดยเน้นการผลิตและพัฒนากำลังคนผ่านโครงการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี (Dual Vocational System) (จอมพงศ์ มงคลวนิช, 2561) การเตรียมกำลังคนในระบบทวิภาคีของไทยยังคงจำกัดอยู่ในบริบทของการศึกษาในระบบ การขับเคลื่อนการจัดการศึกษายังไม่ครอบคลุมประชาชนทุกกลุ่มในสังคม โดยเฉพาะกลุ่มคนด้อยโอกาสทางสังคม ผู้ตกงาน และผู้ทุพพลภาพ แม้ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารระดับนโยบายการอาชีวศึกษาไทยจะตระหนักถึงความสำคัญของการขับเคลื่อนการอาชีวศึกษานอกระบบ แต่การดำเนินงานยังขาดทิศทางและเป้าหมายที่ชัดเจน (วรรณดี สุทธิรินากร และภูวเรศ อับดุลสตา, 2561)

การบริหารจัดการศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เป็นการจัดการศึกษาวิชาชีพที่เกิดจากข้อตกลงร่วมกันระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการ ซึ่งครอบคลุมในหลายด้าน ได้แก่ 1) การจัดหลักสูตร 2) การจัดการเรียนการสอน 3) การจัดการฝึกอาชีพ และ 4) การวัดและการประเมินผล โดยผู้เรียนจะใช้เวลาส่วนหนึ่งในการเรียนในสถานศึกษา และอีกส่วนหนึ่งในสถานประกอบการเพื่อฝึกฝนทักษะภาคปฏิบัติ การจัดการเรียนการสอนและการฝึกอาชีพนั้นจะมีแผนการเรียน แผนการฝึกอาชีพ รวมถึงการวัดผลและประเมินผลอย่างชัดเจน เพื่อตอบสนองความต้องการในการผลิตผู้สำเร็จการศึกษามีทักษะในระดับฝีมือ เทคนิค และเทคโนโลยีสายปฏิบัติการ ซึ่งมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจ ทักษะที่จำเป็น คุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ รวมถึงกิจนิสัยที่เหมาะสม สามารถปฏิบัติงานได้จริง ใช้เทคนิคในการทำงาน สร้างและพัฒนางาน รวมถึงการวางแผนและพัฒนาตนเองเพื่อทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ผู้สำเร็จการศึกษาจากระบบทวิภาคีนี้จะสามารถมีความก้าวหน้าในทางวิชาการและวิชาชีพ และมีสมรรถนะเพียงพอที่จะทำงานหรือประกอบอาชีพอิสระได้ตามมาตรฐานการศึกษาวิชาชีพและมาตรฐานสมรรถนะในสาขาวิชานั้น ๆ โดยสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ รวมทั้งแผนการศึกษาแห่งชาติ (สุทธิรักษ์ ทัศนบุตร, 2564)

จากปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยเห็นความสำคัญและสนใจที่จะศึกษาการบริหารจัดการศึกษาอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคีของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์ โดยผลการวิจัยที่ได้จะสามารถนำมาใช้เป็นข้อมูลประกอบในการกำหนดนโยบาย กฎระเบียบ และแผนการบริหารจัดการสถานศึกษาอาชีวศึกษา นอกจากนี้ยังสามารถนำไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนากระบวนการบริหารสถานศึกษาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิตกำลังคน โดยให้สอดคล้องกับมาตรฐานและตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงาน เพื่อพัฒนากำลังคนของชาติให้มีคุณภาพและสามารถตอบโจทย์ความต้องการในภาคเศรษฐกิจได้อย่างแท้จริง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการบริหารจัดการศึกษาอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคี สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับการบริหารจัดการศึกษาอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคี ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์ ตามมาตรฐานการจัดการอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคี สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จำแนกตาม ตำแหน่ง ระดับการศึกษา และขนาดของสถานศึกษา

3. เพื่อศึกษาแนวทางในการส่งเสริมหรือพัฒนาการบริหารการศึกษาอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคี สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์

การทบทวนวรรณกรรม

การอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี (Dual Vocational Training - DVT) คือการจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติในสถานประกอบการจริง ซึ่งเป็นความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการ เพื่อให้ผู้เรียนที่สำเร็จการศึกษามีทักษะฝีมือที่ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงานและสามารถทำงานในตำแหน่งช่างฝีมือหรือช่างเทคนิคได้เต็มรูปแบบ ส่วนคำว่า “ระบบทวิภาคี” หมายถึงการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบที่เน้นให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ภาคปฏิบัติในสถานประกอบการมากกว่าการเรียนในห้องเรียน โดยผู้เรียนจะต้องศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) หรือประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) และเมื่อสำเร็จการศึกษาจะได้รับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) หรือประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) เช่นเดียวกับผู้เรียนในระบบปกติ (อาทิตย์ จีรวัดฒนผล, 2553)

นวนลอนงค์ ธรรมเจริญ (2558) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหาร จัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีโรงเรียนในโรงงานแบบบูรณาการ การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาและประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีโรงเรียนในโรงงานแบบบูรณาการ และ พัฒนาและประเมินประสิทธิภาพหลักสูตร ฝึกอบรมการบริหารจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีโรงเรียนในโรงงานแบบบูรณาการ โดยมี ผลการวิจัยพบว่า 1. ผลการพัฒนาและประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีโรงเรียนในโรงงานแบบบูรณาการที่พัฒนาขึ้น ประกอบด้วย ด้านความร่วมมือ และการจัดองค์กร ด้านหลักสูตร ด้านบุคลากร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกและด้านงบประมาณ ผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบโดยผู้เชี่ยวชาญ พบว่ารูปแบบและองค์ประกอบทุกรายการมีความเหมาะสมมากที่สุด 2. ผลการพัฒนาและประเมินประสิทธิภาพหลักสูตรฝึกอบรมตามรูปแบบการบริหารจัดการ อาชีวศึกษาระบบทวิภาคีโรงเรียนในโรงงานแบบบูรณาการ ประกอบด้วย 1) คู่มือการบริหาร จัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีโรงเรียนในโรงงานแบบบูรณาการ 2) หลักสูตรฝึกอบรม เทคนิคการสอนงานโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับ รูปแบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีโรงเรียนในโรงงาน และเพื่อให้ผู้เข้ารับการ อบรมมีความรู้ ทักษะเกี่ยวกับเทคนิคการสอนงานของครูฝึกในสถานประกอบการ

บัณฑิต ออกแมน (2560) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบความร่วมมือการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีระหว่างสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษากับนิคมอุตสาหกรรมอมตะนคร การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบความร่วมมือการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีระหว่างสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษากับนิคมอุตสาหกรรมอมตะนคร และเพื่อประเมินผลการทำงานตามรูปแบบความร่วมมือการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี โดยมุ่งเน้นประเด็น การจัดการความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนารูปแบบความร่วมมือการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ความต้องการกำลังคนและการพัฒนาคนจากสถานประกอบการและสถานศึกษา ตาม

กรอบแนวคิดงานวิจัย 4 องค์ประกอบ คือ 1. วางแผนงานความร่วมมือ 2. ดำเนินงานความร่วมมือ 3. รับผลประโยชน์จากความร่วมมือ 4. การติดตามและประเมินผลความร่วมมือ ผู้เข้าร่วมโครงการมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานอยู่ในระดับมากทุกโครงการ

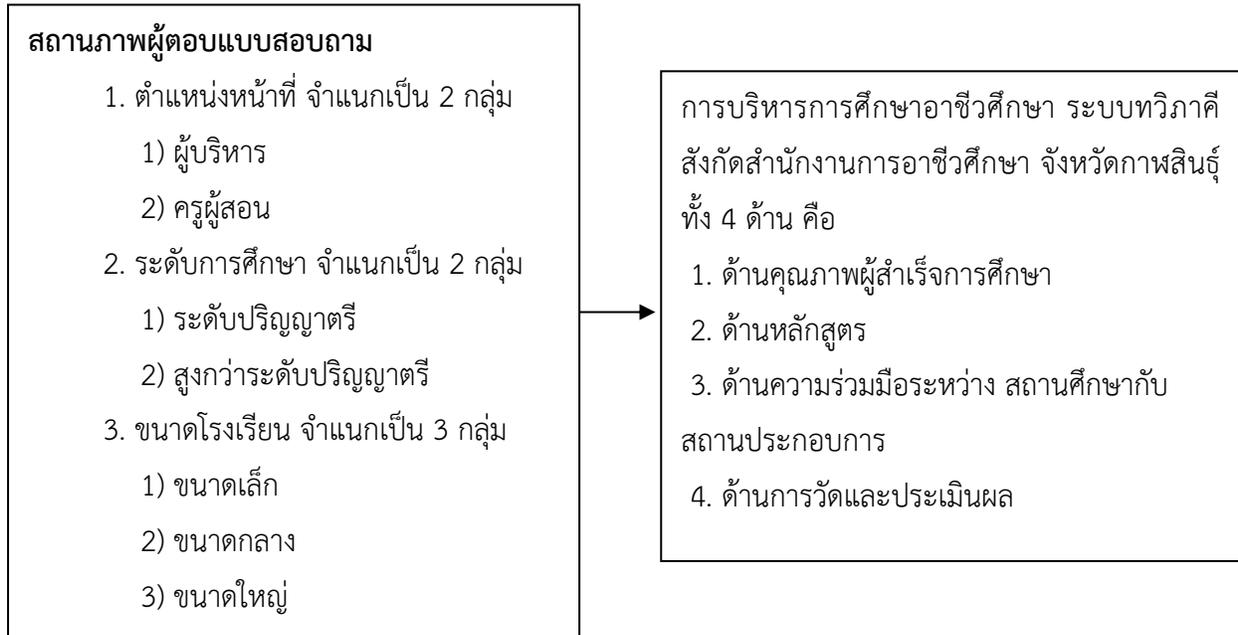
กฤติกา ไหวพริบ และคณะ (2561) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่อง การบริหารการศึกษาระบบทวิภาคี โรงเรียนป้อมนาคราชสวทยานนท์ จังหวัดสมุทรปราการ มีวัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อ ศึกษาสภาพปัญหาการบริหาร การศึกษาระบบทวิภาคี โรงเรียนป้อมนาคราชสวทยานนท์ จังหวัดสมุทรปราการ เพื่อเปรียบเทียบระดับความ คิดเห็นต่อการบริหารการศึกษาระบบทวิภาคี โรงเรียนป้อมนาคราชสวทยานนท์ จังหวัดสมุทรปราการ และเพื่อ เสนอแนวทางการปรับปรุง แก้ไขสภาพปัญหาการบริหารการศึกษาระบบทวิภาคี โรงเรียนป้อมนาคราชสวทยา นนท์ จังหวัดสมุทรปราการ ผลการวิจัยพบว่า ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอนใน สถานศึกษาครูฝึกในสถานประกอบการและนักเรียนมีความคิดเห็นต่อการบริหาร การศึกษาระบบทวิภาคี โรงเรียน ป้อมนาคราชสวทยานนท์ จังหวัดสมุทรปราการ โดย ภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ทุกด้าน อยู่ในระดับมาก ทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล ด้านหลักสูตร ตามลำดับ ด้านการจัดการเรียนการสอน โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับ ความคิดเห็นของ ผู้บริหาร ครูผู้สอนในสถานศึกษาครูฝึกในสถานประกอบการและนักเรียนที่มี ต่อการบริหารการศึกษาระบบทวิภาคี โรงเรียนป้อมนาคราชสวทยานนท์ จังหวัด สมุทรปราการ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล คือ มีอายุ ประสบการณ์ ในการทำงาน เหตุผลใน การเข้าศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารการศึกษาระบบทวิภาคีจังหวัด สมุทรปราการ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัยและมีเพศ ระดับ การศึกษา ตำแหน่ง ค่าตอบแทนจากสถานประกอบการต่างกัน มีความ คิดเห็นต่อการบริหารการศึกษาระบบทวิ ภาคี จังหวัดสมุทรปราการ ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธ สมมติฐานการวิจัย

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการศึกษา แนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การศึกษาในครั้งนี้ กระทำภายใต้กรอบ แนวคิด มาตรฐานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี โดย สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาได้กำหนด นโยบาย ในการพัฒนานักเรียน นักศึกษาระบบทวิภาคี ที่สอดคล้อง กับความต้องการของตลาดแรงงาน จำเป็น จะต้องมีการบริหารจัดการที่ตรงตามมาตรฐาน 1) ด้านคุณภาพผู้สำเร็จการศึกษา 2) ด้านหลักสูตร 3) ด้านความ ร่วมมือ ระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ และ4) ด้านการวัดและประเมินผล ดังนี้ (ธานินทร์ ศรีชมภู และ คณะ, 2557)

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ระเบียบวิธีการวิจัย

1. ประชากรกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรในการวิจัย ได้แก่ บุคลากรของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์ ทั้งสิ้น 6 แห่ง ได้แก่ วิทยาลัยเทคนิคกาฬสินธุ์ วิทยาลัยการอาชีพกาฬสินธุ์ วิทยาลัยเทคนิคเขาวง วิทยาลัยการอาชีพห้วยผึ้ง วิทยาลัยการอาชีพคำม่วง และวิทยาลัยการอาชีพหนองกุงศรี โดยมีผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย ผู้บริหารและครูผู้สอนในสถานศึกษา จำนวน 407 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ บุคลากรของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์ ทั้งสิ้น 6 แห่ง โดยมีผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย ผู้บริหาร และครูผู้สอนในสถานศึกษา จำนวน 196 คน กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางการสุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ ประกอบด้วย

2.1 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์ มี 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะของคำถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ได้แก่ ตำแหน่ง ระดับการศึกษา และขนาดของสถานศึกษา

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับ การบริหารการศึกษาอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคีของสถานศึกษาในสังกัด สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 6 แห่ง ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนาการบริหารการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์ เป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิด (Open Ended) ให้ผู้ตอบ

2.2 แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (in-depth Interview)

3. การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีวิธีการสร้างตามขั้นตอน ดังนี้

3.1 การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือของแบบสอบถาม

3.1.1 ศึกษาค้นคว้าเอกสาร หนังสือ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์ เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

3.1.2 ศึกษาวิธีสร้างเครื่องมือแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีของลิเคิร์ท (Likert) และการสร้างแบบสอบถามจากตำราของ บุญชม ศรีสะอาด (2556)

3.1.3 ผู้วิจัยดำเนินการสร้างแบบสอบถาม โดยสังเคราะห์จากนิยามศัพท์ที่ผู้วิจัยตั้งขึ้น เพื่อใช้ในการวิจัยในครั้งนี้

3.1.4 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มประชากรในการทดลอง จำนวน 30 คน ในวิทยาลัยเทคนิคกาฬสินธุ์

3.1.5 นำแบบสอบถามมาวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่น โดยการหาสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.81

3.1.6 จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่วิจัยต่อไป

3.2 การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือของแบบสัมภาษณ์

3.2.1 ศึกษาวิธีการสร้างแบบสัมภาษณ์ และดำเนินการสร้างแบบสัมภาษณ์

3.2.2 นำแบบสัมภาษณ์ที่ผ่านการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

3.2.3 จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่ศึกษาต่อไป

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

4.1 ผู้วิจัยขอหนังสือเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลการวิจัยจากผู้อำนวยการสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 6 แห่ง ได้แก่ วิทยาลัยเทคนิคกาฬสินธุ์ วิทยาลัยการอาชีพกาฬสินธุ์ วิทยาลัยเทคนิคเขาวง วิทยาลัยการอาชีพห้วยผึ้ง วิทยาลัยการอาชีพคำม่วงและวิทยาลัยการอาชีพหนองกุงศรี

4.2 ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยชี้แจงและขอความร่วมมือการตอบแบบสอบถามจากผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนในสถานศึกษา ครูฝึกในสถานประกอบการ ที่สถานศึกษาในสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์ ส่งไปฝึกอาชีพ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

4.3 ผู้วิจัยเก็บและรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยนำแบบสอบถามที่เก็บได้มาตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนสมบูรณ์และนำมาวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ

4.4 ผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์ที่มีการกำหนดคำถามไว้ล่วงหน้า โดยผู้ตอบจะได้รับคำถามเช่นเดียวกัน และในลำดับขั้นตอนเดียวกัน ซึ่งจะช่วยให้ผู้ถามถามได้ตรงประเด็นที่ต้องการ ไม่ออกนอกเรื่อง ไม่เกินขอบเขตที่กำหนดไว้ และข้อมูลที่ได้รับสามารถนำมาประมวลผลได้

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป และทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

5.1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับตำแหน่ง ระดับการศึกษาและขนาดของสถานศึกษาของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามโดยหาความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

5.2 วิเคราะห์ระดับความคิดเห็นต่อการบริหารการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดระยอง ทั้งโดยภาพรวมรายด้านและรายข้อ โดยหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ (บุญชม ศรีสะอาด, 2556)

5.3 วิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยใช้ค่า t-test (Independent samples)

5.4 วิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว โดยใช้ F-test (One way ANOVA) เมื่อพบมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

5.5 วิเคราะห์เกี่ยวกับแนวทางในการการบริหารการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยวิเคราะห์ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) และการวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive analysis)

ผลการวิจัย

จากการรวบรวมข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้นำข้อมูลดังกล่าวมาวิเคราะห์ผลการวิจัยและนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารการศึกษาอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคีสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์

ตอนที่ 3 วิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารการศึกษาอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคีสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์ โดยจำแนกตามตำแหน่ง ระดับการศึกษา และขนาดของสถานศึกษา

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับตำแหน่ง ระดับการศึกษา และขนาดของสถานศึกษา ของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม โดยหาค่าความถี่ และร้อยละ

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไป	ความถี่	ร้อยละ
ตำแหน่ง		
ผู้บริหารสถานศึกษา	26	13.3
ครูผู้สอน	170	86.7
รวม	196	100.0
ระดับการศึกษา		
ระดับปริญญาตรี	124	63.3
สูงกว่าระดับปริญญาตรี	72	36.7
รวม	196	100.0
ขนาดของสถานศึกษา		
เล็ก	43	21.9
กลาง	78	40.3
ใหญ่	74	37.8
รวม	196	100.0

จากตารางที่ 1 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 13.3 และครูผู้สอน จำนวน 170 คน คิดเป็นร้อยละ 86.7 โดยกลุ่มผู้ตอบมีระดับการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 124 คน คิดเป็นร้อยละ 63.3 ซึ่งสูงกว่าระดับปริญญาตรี จำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 36.7 ในด้านสถานศึกษาที่ปฏิบัติงานนั้น แบ่งเป็นสถานศึกษาขนาดเล็ก จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 21.9 ขนาดกลาง จำนวน 79 คน คิดเป็นร้อยละ 40.3 และสถานศึกษาขนาดใหญ่ จำนวน 74 คน คิดเป็นร้อยละ 37.8

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารการศึกษาอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคีของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการบริหารการศึกษาอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคีสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์ ทั้งโดยภาพรวม และรายด้าน

ด้านที่	รายการ	ระดับปฏิบัติ		แปลผล	อันดับที่
		\bar{X}	S.D.		
1	ด้านคุณภาพผู้สำเร็จการศึกษา	4.32	0.71	มาก	4
2	ด้านหลักสูตร	4.45	0.66	มาก	3
3	ด้านความร่วมมือระหว่าง สถานศึกษากับสถานประกอบการ	4.67	0.55	มาก	1
4	ด้านการวัดและประเมินผล	4.65	0.59	มาก	2
ภาพรวม		4.52	0.63	มาก	

จากตารางที่ 2 พบว่า การบริหารการศึกษาอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคีของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 4.52, S.D. = 0.63) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทุกด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ (\bar{X} = 4.67, S.D. = 0.55) รองลงมาคือ ด้านการวัดและประเมินผล (\bar{X} = 4.65, S.D. = 0.59) และด้านหลักสูตร (\bar{X} = 4.45, S.D. = 0.66) ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านคุณภาพผู้สำเร็จการศึกษา (\bar{X} = 4.32, S.D. = 0.71)

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการบริหารการศึกษาอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคี สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกตามตำแหน่ง

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็น ต่อการบริหารการศึกษาอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคีสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกตามตำแหน่ง โดยภาพรวมและรายด้าน

ด้านที่	รายการ	ครูผู้สอน		ผู้บริหารสถานศึกษา		t	p-value
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1	ด้านคุณภาพผู้สำเร็จ	4.31	0.34	4.35	0.41	-0.50	0.61
2	ด้านหลักสูตร	4.44	0.27	4.46	0.28	-0.47	0.63
3	ด้านความร่วมมือ	4.67	0.30	4.63	0.33	-0.62	0.53
4	ด้านการวัดและประเมินผล	4.64	0.25	4.70	0.27	-0.96	0.33
ภาพรวม		4.52	0.29	4.54	0.32	-0.64	0.53

จากตารางที่ 3 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีตำแหน่งต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหาร การศึกษาอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคีสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์ ทั้งในภาพรวม และในแต่ละด้าน ไม่มีความแตกต่างกัน

ตารางที่ 4 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็น ต่อการบริหารการศึกษาอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคีสังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกตามระดับการศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน

ด้านที่	รายการ	ระดับปริญญาตรี		ระดับสูงกว่าปริญญาตรี		t	p-value
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1	ด้านคุณภาพผู้สำเร็จ	4.31	0.35	4.34	0.36	-0.60	0.54
2	ด้านหลักสูตร	4.43	0.27	4.47	0.27	-0.77	0.43
3	ด้านความร่วมมือ	4.67	0.31	4.68	0.31	-0.27	0.78
4	ด้านการวัดและประเมินผล	4.65	0.27	4.66	0.25	-0.23	0.81
ภาพรวม		4.52	0.30	4.54	0.30	-0.47	0.64

จากตารางที่ 4 แสดงให้เห็นว่า ผลการเปรียบเทียบการบริหารการศึกษาอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคีสังกัด สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์ ตามระดับการศึกษา ทั้งในภาพรวมและในแต่ละด้าน ไม่มีความแตกต่างกัน

ตารางที่ 5 เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อ การบริหารการศึกษาอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคีสังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน

รายการ	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p-value
ด้านคุณภาพผู้สำเร็จ	ระหว่างกลุ่ม	0.19	2	0.096	0.75	0.47
	ภายในกลุ่ม	24.62	193	0.12		
	รวม	24.82	195			
ด้านหลักสูตร	ระหว่างกลุ่ม	0.13	2	0.06	0.89	0.40
	ภายในกลุ่ม	14.31	193	0.07		
	รวม	14.44	195			

รายการ	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	p-value
ด้านความร่วมมือ	ระหว่างกลุ่ม	0.85	2	0.42	4.59	0.10
	ภายในกลุ่ม	17.91	193	0.09		
	รวม	18.77	195			
ด้านการวัดและประเมินผล	ระหว่างกลุ่ม	0.48	2	0.24	3.66	0.20
	ภายในกลุ่ม	12.80	193	0.06		
	รวม	13.28	195			
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	0.41	2	0.20	2.47	0.22
	ภายในกลุ่ม	17.41	193	0.25		
	รวม	17.83	195			

จากตารางที่ 5 แสดงให้เห็นว่า การบริหารการศึกษาอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคีสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์ ตามขนาดของสถานศึกษาในภาพรวมไม่มีความแตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ, ด้านการวัดและประเมินผล, ด้านหลักสูตร, และด้านคุณภาพผู้สำเร็จการศึกษา ต่างก็ไม่มี ความแตกต่างกัน

3. ผลการสัมภาษณ์ สรุปได้ว่า แนวทางการพัฒนาการบริหารการศึกษาอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคี สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์ ในทั้ง 4 ด้าน มีดังนี้:

3.1 ด้านคุณภาพผู้สำเร็จการศึกษา: เป็นด้านที่สะท้อนผลของการบริหารจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีที่มีประสิทธิภาพที่สุด การสร้างผลสำเร็จในด้านนี้จะต้องอาศัยการทำงานร่วมกันจากทุกด้าน เพื่อให้ระบบการศึกษาเป็นไปตามมาตรฐานและตอบโจทยความต้องการของสถานประกอบการ

3.2 ด้านหลักสูตร: เป็นด้านที่สำคัญที่สุด เพราะเป็นหัวใจของการจัดการศึกษา การพัฒนาหลักสูตร ต้องให้มีผู้แทนจากทุกภาคส่วนเข้าร่วมออกแบบร่วมกัน เพื่อให้หลักสูตรตอบสนองต่อความต้องการทั้งของภาครัฐและภาคเอกชน รายวิชาควรตรงกับลักษณะการทำงานจริงในภาคเอกชน และใช้ประสบการณ์จากภาครัฐในการเสริมด้านทฤษฎีที่สำคัญต่อการพัฒนาความก้าวหน้าของผู้เรียน

3.3 ด้านความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ: สถานศึกษาต้องให้ความรู้และทำความเข้าใจกับสถานประกอบการเกี่ยวกับความจำเป็นในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีอย่างชัดเจน และทำให้สถานประกอบการเห็นถึงประโยชน์และความคุ้มค่าที่จะได้รับจากการให้ความร่วมมือ

3.4 ด้านการวัดและประเมินผล: จำเป็นต้องมีการร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ ในการกำหนดเกณฑ์การประเมินให้มีความชัดเจนและมีขั้นตอนที่มีประสิทธิภาพ โดยให้ภาคเอกชนมีส่วนร่วมในการตั้งเกณฑ์การประเมินและพิจารณาผู้ที่มีความชำนาญในการประเมินเป็นขั้นตอน

อภิปรายผล

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ทำให้ได้ทราบถึงระดับความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาการบริหารการศึกษา อาชีวศึกษา ระบบทวิภาคี สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์ โดยผู้วิจัยมีประเด็นในการอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

1. การบริหารการศึกษาอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคี สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า ระดับการบริหารการศึกษาอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคีในภาพรวมของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์ อยู่ในระดับ "มาก" และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีระดับการปฏิบัติในระดับมาก ซึ่งได้แก่ ด้านความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ, ด้านการวัดและประเมินผล, ด้านหลักสูตร, และด้านคุณภาพผู้สำเร็จการศึกษา ตามลำดับ เหตุผลที่การบริหารการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีมีผลลัพธ์ที่ดีเช่นนี้เนื่องจากทั้งสถานศึกษาและสถานประกอบการได้ปฏิบัติตามระเบียบที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด รวมทั้งพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา (พ.ศ. 2551) โดยมีการจัดการตามคู่มือการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ซึ่งสถานประกอบการและสถานศึกษาทำงานร่วมกันในการกำหนดกฎเกณฑ์และวิธีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้และการเติบโตของผู้เรียน รวมทั้งทำงานร่วมกันในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ เพื่อให้แน่ใจว่าผู้เรียนมีความรู้ ทักษะ และคุณสมบัติที่ตรงตามความต้องการของตลาดแรงงาน การทำงานร่วมกันในระบบอาชีวศึกษานี้สะท้อนถึงแนวทางการจัดการเรียนการสอนร่วมกันระหว่างโรงเรียนและภาคธุรกิจ ซึ่งเป็นไปตามแนวทางที่ นงนุช เพ็ชรชนะ (2559) ได้ศึกษาไว้ในกรวิจัยเรื่อง "การบริหารจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีลำพูน" ซึ่งผลการวิจัยพบว่า การบริหารจัดการโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ "คุณภาพผู้เรียนและผู้สำเร็จการศึกษา" รองลงมาคือ "ด้านหลักสูตร" และ "ด้านความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ" ในส่วนของครูและครูฝึกพบว่า การปฏิบัติในการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคีโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีรายด้านที่เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยดังนี้: "คุณภาพผู้เรียนและผู้สำเร็จการศึกษา", "หลักสูตร", "ความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ" และ "การบริหารจัดการ" ส่วนผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคีโดยรวมอยู่ในระดับมาก

2. การเปรียบเทียบระดับการบริหารการศึกษาอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคี สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์ ตามมาตรฐานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี พบว่าเมื่อจำแนกตามตำแหน่งระดับการศึกษา และขนาดของสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีตำแหน่ง ระดับการศึกษา และ

ขนาดของสถานศึกษาที่ต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารการศึกษาอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคีในภาพรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ กฤติกา ไหวพริบ และคณะ (2561) ที่ศึกษาเรื่อง "การบริหารการศึกษาระบบทวิภาคี โรงเรียนป้อมนาคราชสวทยานนท์ จังหวัดสมุทรปราการ" โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อการบริหารการศึกษาระบบทวิภาคีในโรงเรียนดังกล่าว ผลการศึกษาของ กฤติกา ไหวพริบ พบว่า ระบบการศึกษาทวิภาคีที่โรงเรียนป้อมนาคราชสวทยานนท์ จังหวัดสมุทรปราการ โดยรวมอยู่ในระดับสูงในทุกด้าน โดยเฉพาะ 3 ด้านที่มีระดับสูงที่สุด ได้แก่ การวัดและประเมินผลการจัดการเรียนการสอน, หลักสูตร, และการจัดการเรียนรู้ ส่วนในแง่ของการบริหารจัดการโรงเรียน การศึกษานี้สำรวจความคิดเห็นจากผู้นำ, ครู, โค้ช และนักเรียน เพื่อหาแนวทางปรับปรุงและพัฒนาระบบการศึกษาทวิภาคีในโรงเรียน ผลการศึกษายังชี้ให้เห็นว่า ในการเปรียบเทียบคุณสมบัติเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน การให้คำปรึกษา สถาบันการศึกษา ครู และบริษัทฝึกอบรม พบว่ามีความคิดเห็นที่แตกต่างเกี่ยวกับการจัดการระบบการศึกษาทวิภาคีในจังหวัดสมุทรปราการ ทั้งนี้ การศึกษาดังกล่าวตั้งสมมุติฐานทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งผลการทดสอบสมมุติฐานพบว่าไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในด้านต่าง ๆ เช่น ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา, ตำแหน่งงาน, และเงินเดือนในสถาบันต่าง ๆ ซึ่งนำไปสู่การปฏิเสธสมมุติฐานการวิจัย ทั้งนี้ สรุปได้ว่า การบริหารการศึกษาอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคีในจังหวัดกาฬสินธุ์และสมุทรปราการ มีลักษณะคล้ายคลึงกันในหลายประเด็น โดยไม่มีความแตกต่างที่สำคัญในเชิงความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการระบบนี้เมื่อจำแนกตามปัจจัยต่าง ๆ

3. แนวทางในการส่งเสริมหรือพัฒนาการบริหารการศึกษาอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคีของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า ด้านความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ, ด้านการวัดและประเมินผล, และด้านหลักสูตร เป็นด้านที่มีการบริหารที่มีประสิทธิภาพ ส่วนด้านที่มีปัญหามากที่สุดคือ ด้านคุณภาพผู้สำเร็จการศึกษา ซึ่งแม้จะอยู่ในระดับมาก แต่ยังคงมีประเด็นที่ต้องพัฒนาเพิ่มเติม โดยเฉพาะในเรื่องของการจัดการอาชีวศึกษาของผู้ที่สำเร็จการศึกษาให้สามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในการปฏิบัติงานได้ตรงตามความต้องการของสถานประกอบการ นอกจากนี้ ผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีต้องมีคุณภาพที่ได้รับการยอมรับจากทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อให้สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ สถานศึกษาและสถานประกอบการจึงต้องมีการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โดยมีผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมตามที่กำหนด ซึ่งต้องเป็นไปตามมาตรฐานของสถานประกอบการ และสอดคล้องกับหลักเกณฑ์ในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี รวมถึงคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ในด้านหลักสูตรนั้น ต้องมีการประเมินและปรับปรุงเพื่อให้ทันยุคสมัย และเพื่อให้ นักศึกษาสามารถสำเร็จการศึกษาได้ตามหลักสูตรที่กำหนด ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ นวลอนงค์ ธรรมเจริญ (2558) ที่ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีระหว่างโรงงานและโรงเรียน ผลการศึกษาของ นวลอนงค์ ธรรมเจริญ พบว่า การจัดการอาชีวศึกษาระบบบูรณาการระหว่างโรงงานและโรงเรียนมีประสิทธิภาพสูง โดยเฉพาะในด้านการกำหนดและประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการ ซึ่งมีการติดตามและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง โดยมุ่งเน้นความร่วมมือระหว่าง

องค์กรต่าง ๆ รวมถึงการพัฒนาหลักสูตรและการอบรมสำหรับผู้เข้ารับการศึกษา ในผลการประเมินประสิทธิผลหลักสูตร พบว่า 1) การจัดการระบบทวิภาคีด้วยตนเองช่วยให้การบริหารจัดการการศึกษาระบบทวิภาคีระหว่างโรงเรียนและโรงงานเป็นไปอย่างราบรื่นและครบวงจร 2) หลักสูตรการฝึกอบรมที่มุ่งพัฒนาความรู้และทักษะของผู้เข้ารับการศึกษา ทั้งในด้านเทคนิคการสอนและการบริหารจัดการการศึกษาระบบทวิภาคีระหว่างโรงเรียนและโรงงาน ทำให้ผู้ฝึกสอนในที่ทำงานสามารถพัฒนาทักษะและความชำนาญได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ทั้งนี้ แนวทางที่สำคัญในการพัฒนาการบริหารการศึกษาอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคี คือ การพัฒนาคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษาให้ตรงตามความต้องการของสถานประกอบการ และการสร้างความร่วมมือที่แข็งแกร่งระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ รวมถึงการปรับปรุงหลักสูตรให้ทันสมัยและตอบโจทย์ตลาดแรงงาน

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเกี่ยวกับการบริหารการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยมีข้อเสนอแนะเพื่อใช้ผลการวิจัยและแนวทางการวิจัยในอนาคต ดังนี้:

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้:

1.1 พัฒนามาตรฐานการจัดการอาชีวศึกษา: สถาบันอาชีวศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์สามารถนำผลการวิจัยไปใช้ในการพัฒนามาตรฐานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ทั้งในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.), ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.), และระดับประกาศนียบัตรเทคโนโลยีบัณฑิต (ทล.บ.) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการและการศึกษาของผู้เรียนให้ดียิ่งขึ้น

1.2 กำหนดนโยบายและระเบียบการบริหารงาน: สถาบันอาชีวศึกษาสามารถใช้ผลการวิจัยเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบาย, กฎระเบียบ, และการบริหารงานที่สอดคล้องกับมาตรฐานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี เพื่อเพิ่มประสิทธิผลในการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพสูงสุด

1.3 สนองนโยบายของรัฐบาล: ผู้บริหารทั้งในภาครัฐและเอกชนสามารถนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี เพื่อสนองนโยบายของรัฐบาลที่มุ่งพัฒนากำลังคนและเสริมสร้างทักษะที่ตรงตามความต้องการของตลาดแรงงานในระดับสากล

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป:

2.1 ศึกษาคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษา: ควรมีการศึกษาเชิงลึกเกี่ยวกับการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีที่ส่งผลต่อคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาในเชิงคุณภาพ ซึ่งจะช่วยให้เพิ่มความเข้าใจและสนับสนุนงานวิจัยในเชิงปริมาณได้ดียิ่งขึ้น

2.2 ศึกษาในมุมมองกว้าง: ควรมีการศึกษารูปแบบการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี โดยพิจารณาปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ ซึ่งต้องศึกษาตามปัจจัยที่เหมาะสมกับสถานศึกษาแต่ละแห่งในมุมมองที่กว้างขึ้น เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สามารถนำไปใช้พัฒนาอาชีวศึกษาได้ทั่วทั้งระบบ

เอกสารอ้างอิง

- กฤติกา ไหวพริบ และคณะ. (2561). การบริหารการศึกษาระบบทวิภาคีโรงเรียนป้อมนาคราชสวทยานนท์ จังหวัดสมุทรปราการ. *วารสารครุศาสตร์ปริทรรศน์*, 5 (3), 97-106.
- จอมพงศ์ มงคลวนิช. (2561). *การบริหารอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี*. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชานินทร์ ศรีชมพู และคณะ. (2557). การพัฒนารูปแบบการบริหารงานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. *วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยลัยนเรศวร*, 16(3), 120 – 121.
- นงนุช เพ็ชรชนะ. (2559). *การบริหารจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีลำพูน*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. ลำปาง: มหาวิทยาลัยเนชั่น.
- นวลอนงค์ ธรรมเจริญ. (2558). *การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี โรงเรียนในโรงงานแบบบูรณาการ*. วิทยานิพนธ์ ปร.ด. (บริหารเทคนิคศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- บัณฑิต ออกแมน. (2560). *การพัฒนารูปแบบความร่วมมือการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีระหว่างสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษากับนิคมอุตสาหกรรมอมตะนคร*. วิทยานิพนธ์. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). *การวิจัยเบื้องต้น*. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา. (2551). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม125. ตอนที่ 43 ก. หน้า 1 - 24.
- วรรณดี สุทธิรักษา และภูวเรศ อับดุลสตา. (2561). *การพัฒนาระบบทวิภาคีของการอาชีวศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : สยามปริทัศน์.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545*. กรุงเทพฯ : สำนักงานฯ.
- สุทธิรักษ์ ทศบุตร. (2564). การบริหารการศึกษาระบบทวิภาคี ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. *วารสารบริหารการศึกษาบัณฑิต*, 21(1), 59-66.
- อาทิตย์ จิรวินผล. (2553). การอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี. Retrieved November 2, 2022. from <https://www.gotoknow.org/posts/321903>.
- Krejcie, R.V., & Morgan, D.W. (1970). Determining sample size for research activities. *Education and Psychological Management*, 30(3), 607-610.